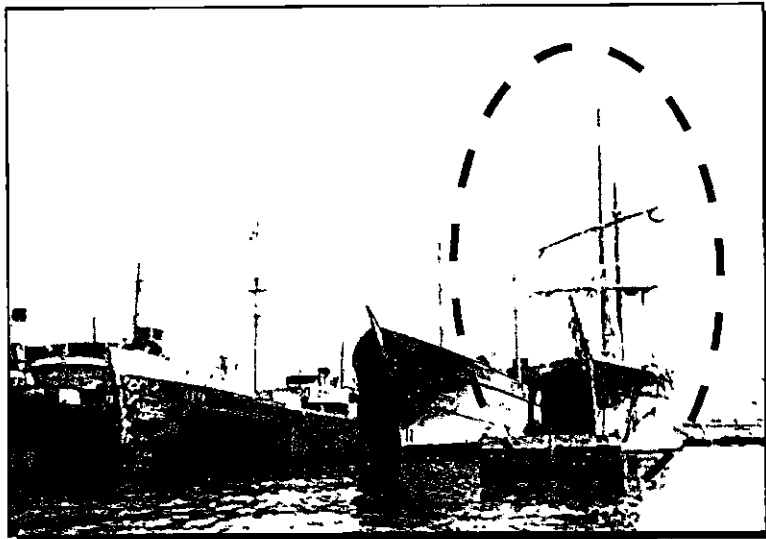

לוגב

ש	מ	ט	כ	נ	י
שם במקור	Merica				
שנת בנייה	← לאתר מלחמת העולם הראשונה				
סוג כלי השיט	← ספינת מפרשים קטנה מעץ עם מנוע, בעלת שני תרנים. בתורן הקדמי מפרשים מלבניים ובתורן האחורי מפרש משולש גדול				
תפוסה/הדחק	← 400 טון				
הנעה	← מנוע 150 כ"ס				
מהירות	← 6 קשר				
כמות דלק	← צריכת דלק 900 ליטר ליום				

ההיסטוריה של הספינה: היתה בבעלותו של יוניי שעסק בהברחות.

רכש והכנה

המוסד לעלייה ב' באמצעות דאנדריה - 'הגוף' - יוניי שמתגורר באיטליה.	הרכש:
איטליה.	מקום הרכישה:
המחיר כלל את הכשרתה לקליטת נוסעים, והתשלום לבעלים היה על-פי מספר העולים.	עלות רכישה:
לא ידוע.	גילוי בריטי בשלב זה:
מרסיי.	נמל הכנה:
בעלי הספינה עם צוות מקומי.	צוות הכנה:
הוכנו דרגשי לינה ל-650 איש בשלוש קומות, זו מעל זו. לכל דרגש היתה חגורת הצלה.	ארגון הספינה להעפלה:
לספינה חוברו שתי סירות הצלה, ו-30 רפסודות. הספינה נצבעה מתדש. הובאו דלק ל-11 ימי הפלגה, מזון ל-20 יום, שלא הספיק ואזל לאחר 15 יום. כמות הדלק הספיקה.	

צוות ומלווים

אפרים טלמון-טאומן (שחר) - פליים.	מפקד הספינה:
משה דפני-סיילור (יפת) - פליים.	מלווה נוסף:
דני סנדלר (יוסף) מהחייש.	גדעוני:
משדר, מקלט, משדר רזרווי; מכשיר אס.או.אס., מכשיר למילוי סוללות, ספק כוח.	מכשירי קשר:
איטלקי.	רב חבל:
11 איטלקים, ביניהם קצין ימייה איטלקי בדרגת קצין ראשון, ושני מכוואים.	צוות הספינה:

העלאת המעפילים

לאחר שעגנה זמן רב במקום ההכנה, הגיעה הספינה לאזור ההעמסה, שהיה קרוב. סט, צרפת.	נתיב שיט לנמל ההעמסה:
המשטרה הצרפתית ידעה על מבצע ההעפלה, נופקו תעודות פליט למעפילים, ואלה נלקחו מהם בצורה מסודרת לפני עלייתם לספינה.	נמל ההעמסה:
647.	יחס שלטונות:
פולין, הונגריה, רומניה: כ-120 איש מתנועת בית"ר; כ-80 איש נוער ציוני (ציונים כלליים); כ-200 פרטיזנים לשעבר; קבוצת נוער מאנגליה וארצות-הברית;	מספר המעפילים:
נוער החלוץ, בגילים שונים, צעירים בעיקר.	מוצא ושייך תנועתית:
מנשה ראש קבוצת בית"ר, יהודה ראש קבוצת נוער החלוץ, וראשי קבוצות נוספים.	מנהיגות מעפילים:
סן ז'רום וחמישה מתנות נוספים, לכל תנועה בנפרד.	מחנה המעפילים:

דרך הגעה לאזור ההעמסה: המחנות היו בקרבת מקום, והעולים נלקחו במשאיות אל החוף. העולים הובאו בשעות אחר-הצהריים. הראשונים סירבו להיכנס, כי ראו את המעברים הצרים ותנאי המגורים הצפופים, והיה צורך לזרז אותם בשידולים וצעקות. מאחר שהסתדרו בטור, אלה שהיו מאחור דחפו את אלה שהיו בפתח, כי לא ידעו מה מצפה להם. בגלל אי הסדר שהשתרר, ההעמסה נמשכה ארבע שעות. שני המלווים הארץ ישראלים התחלקו ביניהם בתפקידים – האחד עם הצוות הזר של הספינה והשני עם העולים והתחלפו ביניהם. העולים התארגנו בקבוצות וקיבלו על עצמם תפקידים של ניקיון, מטבח, שמירה.

ההעלאה:

ארגון הספינה:

ההפלגה

תאריך הפלגה ושעה: 18 בינואר 1947, שעה 13:35.

נתיב ההפלגה: מנמל סט דרך מפרץ ליון (Lions), היס חליגורי, קורסיקה, מיצר בוניפציו (Bonifacio) בין קורסיקה לסרדיניה, האי פונצה (Ponza) מול מפרץ גאאטה (Gaeta), האי איסקיה (Ischia), קפרי (Capri), כף ותיקנו (Vaticano), כף מילאצו (Milazzo) בצפון סיציליה, כף רסוקולמו (Rasocolmo) בצפון סיציליה, מיצר מסינה, מפרץ טרנטו, לכיוון יוון, מפרץ ארקדיה, כרתים, דרומה לחופי צפון אפריקה, החוף המצרי, תוף ניצנים, קיסריה, חיפה.

אירועים בדרך: בלילה הראשון להפלגה החלו לחזור מים לספינה, והמשאבות התקלקלו. המכונאים תיקנו את המשאבות, ובינתיים שאבו ידנית. בגלל סערה, שונה הנתיב לכיוון נמל Hyeres בצרפת ומשם למיצר בוניפציו. ב-21 בינואר נשבו רוחות חזקות שלא אפשרו התקדמות. ב-24 בינואר התחוללה סערה במפרץ מסינה, והספינה חזרה לצפון סיציליה לתפוס מחסה. ב-25 בינואר עגנו בצפון סיציליה והורידו סירה עם ראש המלחים ושני מלחים נוספים כדי לקנות מזון. השלושה ברחו עם הכסף והשאירו את הסירה על החוף. בעזרת דייגים מקומיים הוחזרה הסירה. ב-27 בינואר שוב עגנה הספינה דרומית למיצר מסינה כדי לקנות מצרכים. המזון בספינה היה גרוע ומועט, והקנייה שיפרה את המצב. במקום נכחה משטרה איטלקית, ורק באמצעות שכנוע ושוחד הם שחררו את הספינה לאחר 24 שעות. ב-29 בינואר שוב התחוללה סערה וקלקול במשאבת המים. ב-31 בינואר, בחוף יוון, נשבו רוחות חזקות שעייבו התקדמות, ועד 2 בפברואר לא היתה אפשרות להתקדם. באותו יום עגנה הספינה במפרץ ארקדיה לתיקון המשאבה. הימים הבאים עברו ללא אירועים מיוחדים, פרט לתנאי השעות הקשים בספינה. במשך כל ימי המסע היה מכשיר תקשר מקולקל, והחל לפעול רק ביום ה-19 להפלגה.

עימות עם הבריטים

גילוי וליווי בריטי: ב-5 בפברואר, ב-21:00 בקירוב, במרחק של 15-30 מיל מחוף חיפה, הוראה הספינה בזרקור של משחתת בריטית והתגלתה. כעבור מספר דקות הצטרפו שתי משחתות נוספות.

הכנות לעימות והוראות: ההוראות מן הארץ היו להגיע לחוף ניצנים, אחר-כך שונתה ההוראה לחוף קיסריה, בגלל הגלים. נאמר לעולים להסתתר מתחת לסיפון ולכבות אורות. עם הגילוי, ניתנה הוראה לחזור ללב ים ולנתק מגע מהבריטים.

העימות: שתי משחתות נצמדו לספינה משני צידיה, וכאשר הספינה עצרה בניסיון להתחמק, עלו כ-100 חיילים בריטים עם נשק ואלות ומסכות גז. העולים עלו מלמטה כשבידיהם קופסאות כדי להשליך על הבריטים ולהתנגד, על-פי ההנחיות. כעבור 20 דקות הסתיימה ההשתלטות, לאחר שניתנה הוראה להפסיק להתנגד, ב-00:30, אור ל-6 פברואר. בערב של אותו יום הובאה הספינה לחיפה. עם הגילוי הבריטי הושלך המכשיר לים. הספינה נגררה לנמל חיפה ב-21:00.

החריזה: בנמל חיפה, תוך התנגדות במשך שעותיים וחצי.

חילוץ מלווים

הוראות והכנות לחילוץ: לא היו.
החילוץ: המלווים לא חולצו והלכו עם העולים לספינת הגירוש.

תוצאות

נפגעים: הרוג אחד מקרב העולים, שלושה פצועים מרסיסים מקרב חבריטים, שלושה פצועים עולים.
לאן הגיעו המצילים: לקפריסין.

ראובן אהרני

מטות תרן

ספינות ההעפלה והרכש
לאחר מלחמת העולם השנייה

המרכז לתולדות כוח המגן ה'הגנה'
ע"ש ישראל גילי

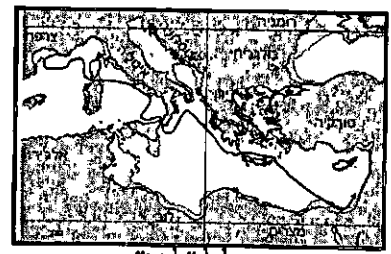
מיסודן של העמותות:

ארגון חברי ההגנה • אגודת דור הפלמ"ח • יד טבנקין

"לנגב"

	צריפת	ארץ המוצא
	סט	נמל יציאה
	647	מס עולים
	לארוב ארנו	מלווה
אזרים סאמן	ואלחוזן	
דני סנדלר		
משח דפני		
9.2.47	זמנית הגעת	
נתפסה	המרות	

אנשי "המוסד לעליה ב" רכשו, מידי דאנדריה, 'הגוך', יווני שהתגורר באיטליה ועסק בהברחות, ספינת מפרשים דו-חרנית קטנה, בעלת נפח של 400 טון, ושמה "מריקה" (MERICA), ולאחר שיפוצים והכנות לתפקידה החדש, הגיעה הספינה לצרפת, שם גם שונה שמה ל"לנגב".

מסולל "לנגב"

הספינה הגיעה לנמל סט, אשר ממערב למרסיי, בצרפת, שם העלו פעילי העליה על סיפונה 647 מעפילים מפולין, בהם גם קבוצה גדולה של חברי בית"ר. סיפר משח דפני על חלקו במבצע "לנגב", כדלהלן: "...קבעו אותי לאניה 'לנגב'. זו היתה ספינת מפרשים קטנה

שהורכב עליה מנוע בסך הכל של 150 כ"ס...המיטות היו בקומות כשהרווח ביניהן חצי מטר. בשביל להכנס היה צריך לזחול. המעברים היו כאלה שיכול היה לעבור רק אחד אחד. העולים ברובם היו צעירים בקבוצות מאורגנות של תנועות, רביזיוניסטים, פרטיזנים, נוער חלוצי יוצאי גרמניה, שעברו את המלחמה באנגליה, וקבוצת נוער שהגיעה בסופו של דבר לזחמי הגיטאות...באמצע ינואר 1947 התחילו להגיע העולים במשאיות. כשראו את האניה הם היו המומים. נעצרו והיה צריך ממש בצעקות לדחוק בהם ולדחוס אותם..." (1)

ההעלאה התנהלה בשקט ובסדר מופתי ללא הפרעות. מפקד הספינה אפרים סאמן והמלווה משה דפני, והאלחוטאי דני סנדלר עלו על גג הסיפון, וביום ה-18 בינואר 1947, הפליגה הספינה בדרכה ארצה.

משח דפני דני סנדלר

מסעה של "לנגב" היה רצוף תלאות. הסערות העזות עכבו את מסעה, ובנוסף גם חדרו מים לספינה, כל זאת כאשר גם המשאבות פסקו לעבוד, ואנשי הצוות נאלצו לשאוב את המים באופן ידני. (2)

העיד על כך הגרעוני דני סנדלר (יוסף), שהצטרף למסע, ובלשונו:

"...בלילה הראשון נכנסו מים לחדר המכונות. ידוע היה לנו על פרץ קטן ומכיוון שהיינו מצויידיים במספר משאבות לא חששנו לו. בלילה התקלקל המוטור של משאבת המים. משאבת היד על הספון גם היא התקלקלה ולכן נאלצנו לשאוב במשאבת יד קטנה ובעזרת דליים הצלחנו להתגבר." (3)

גורלה של "לנגב" לא שפר עליה, ובליל ה-8 בפברואר 1947 הטילו הבריטים מצור על קיבוץ שדות-ים, בו המתינו אנשי ה"פלמ"ח", בראשותו של דוד נמרי לספינה ולמעפיליה. ובמקביל, הבריטים שגילו את הספינה המתקרבת ארצה, ארבו לה עם שתי משחתות אשר נצמדו אליה, ובסיוע למעלה ממאה חיילים שעלו על סיפונה, השתלטו עליה. תוך כרי כן נהרג אחד מן המעפילים. הוסיף דני סנדלר ותאר את ההשתלטות הבריטית על "לטרון", ובלשונו:

שי חורב

נְתִיב בְּמִים עֲדִים

ההעפלה החלוצית ביבשה ובים

דניאל בר-אלי ביטון
ת.ד. 117 קיבוץ מעגן
עמק הירדן 1516000